

نگاهی به تأثیر علم
در تجربه‌های پسااسطوره‌ای انسان جدید

حماسه‌های پهلوانی در عصر هوش مصنوعی

شاید در جهان پیچیده جدید آخرین چیزی که بتوان به آن اندیشید، وضعیت اسطوره و تجربه اسطوره‌ای باشد. جهان ما که ملو از پدیده‌های شگفت‌انگیزی مانند ترکیب انسان و ماشین، هوش مصنوعی و سفر به فضاست...

صفحه ۶

پنجشنبه ۱۳ بهمن ۱۴۰۱ • ۱۱ رجب ۱۴۴۴ • ۲ فوریه ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۴۸۸ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰ تومان

حسین امیرعبداللّه‌ایان در دیدار با رئیس‌جمهور موریسانی

حمایت ایران از هر اقدامی که به ثبات و امنیت منطقه در قاره آفریقا کمک کند

در همین زمینه: گزارش خبرنگار اعزامی «شرق» به موریسانی

از زندگی بدوی تا فرصت‌ها و گنج‌ها

چرا ارتباط با جمهوری اسلامی موریسانی می‌تواند مهم و همراه با دستاوردهایی بگر باشد؟

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: ماجراهای رائفی پور، تکذیب‌های دنباله‌دار یک لایحه جنجالی، واکنش وزارت صمت به یک گزارش، سهم آب رودها به کام کشاورزی

سرمقاله

تداوم عمر نامولدها

سیدمصطفی هاشمی طباطبائی

طبق مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا کمیته‌ای هفت‌نفره با مصوبیت قضائی مأمور شدند تا طرح فروش اموال مازاد دولت را آغاز کنند. طبق لایحه بودجه سال آینده ۱۰۸ هزار میلیارد تومان درآمد حاصل فروش اموال مازاد در نظر گرفته شده است که ظاهراً بخشی به تکمیل طرح‌های عمرانی نیمه‌تمام و بخشی به بودجه جاری اختصاص می‌یابد. ظاهراً این تصمیم از آنجا اتخاذ شده که در ۱۰ سال گذشته فروش اموال دولت به در بسته خورده است و نیز به خاطر ورود قوه قضائیه به تعدادی از فروش‌ها و مچ‌گیری از خریداران و فروشندگان، تعدادی از فروش‌ها بازگردانده شده یا برخی افراد ذی‌مدخل به محکومیت کیفری رسیده‌اند و به‌این‌خاطر جرئت تصمیم‌گیری برای فروش اموال دولتی از بین رفته است. اتخاذ تصمیم در این زمینه می‌تواند به چند دلیل باشد. نخست آنکه سازمان خصوصی‌سازی جرئت فروش اموال را ندارد. دوم آنکه خریداری برای اموال ذکرشده با شرایط حاضر وجود ندارد؛ ولی معلوم نیست آیا خریداران هم از مصوبیت قضائی برخوردارند یا خیر. سوم اینکه مقررات فروش اموال به نحوی است که نه عوامل فروش می‌توانند ریسک کنند و نه خریداران شوقی برای خرید پیدا می‌کنند و در صنعت خریدار صالحی که بتواند اموال را اداره کند و در دسر اداره بنگاه‌های مربوطه را قبول کند، پیدا نمی‌شود. و آخر اینکه به دلیل ناتوانی مجلس در تصویب قوانین جذاب و حازم موضوع از چرخه تصویب مجلس به مجمع دیگری واگذار شده است.

اگر نیک به مصوبه شورای عالی هماهنگی اقتصادی بنگریم، می‌توانیم در پس این مصوبه به نکاتی چند دست پیدا کنیم. نکته اول ناکارآمدی مجلس در تصویب قوانین مؤثر و مدنظر، نکته دوم ناکارآمدی قوانین موجود و سازمان خصوصی‌سازی در اجرای وظایف خود و نکته سوم اعتمادناشدن به قوه قضائیه و تصمیمات قوه قضائیه درباره خصوصی‌سازی؛ زیرا اگر تصمیمات قوه قضائیه در گذشته صحیح بوده، جای حرفی باقی نمی‌ماند. پس دوزدن قوه قضائیه یعنی اعتمادناشدن به این قوه و جالب آنکه رئیس قوه قضائیه خود یکی از سه نفر تصویب‌کنندگان آن بوده است.

در همین جا خوب است تفکته شود که مصوبیت قضائی افراد نوعی مغایرت با قانون اساسی دارد؛ زیرا طبق قانون اساسی جمهوری اسلامی همه افراد در برابر قانون یکسان هستند.

کاش قبیل از اینکه این قانون یا شبه‌قانون یا هر نام دیگری که بتوان بر آن اطلاق کرد، تصویب شود، یک بار آسیب‌شناسی مسئله واگذاری اموال دولتی بررسی می‌شد و حسب آن تصمیم‌گیری می‌شد؛ زیرا بدون شناخت نقاط ضعف واگذاری و به قول علما علل موجه عدم موقعیت خصوصی‌سازی، تصمیم‌گیری‌ها نمی‌تواند موجب شکوفایی کار شود. می‌دانیم که از سال‌های گذشته موضوع واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام دولتی یا با یک نوع تعریف دیگر، مشارکت بخش خصوصی در تکمیل طرح‌های عمرانی در قوانین موضوعه مطرح بوده؛ ولی از آن کمترین حاصلی به دست نیامده است. در سال ۹۶ این‌جانب در مکاتباتی با ریاست‌جمهور و سازمان برنامه و بودجه اعلام کردم که با آیین‌نامه موجود که بسیار مفصل و پیچیده است، امکان تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام وجود ندارد و به ضمیمه آیین‌نامه‌ای مختصر و مفید تقدیم کردم؛ ولی به موازات آنکه این اقدام حاصلی نداشت، طرح‌های نیمه‌تمام هم همچنان بلاجرا باقی مانده و در آیین‌نامه پیشنهادی مهم‌ترین شرط برای واگذاری طرح‌های نیمه‌تمام توانایی مالی و اجرایی داوطلب برای اتمام طرح در زمان معین بود. اینکه اموال دولت باید مولد باشد درست، اینکه طرح‌های نیمه‌تمام باید تمام شود درست، اینکه تصمیم‌گیران باید بتوانند به سرعت و قاطعیت تصمیم بگیرند هم درست؛ اما با توجه به اظهارات رئیس سازمان خصوصی‌سازی که مسئول تشکیل دبیرخانه این مصوبه شده، از پیش معلوم می‌شود که این مصوبه هم راه به جایی نخواهد برد؛ زیرا پاسخ رئیس محترم سازمان خصوصی‌سازی درباره شفافیت موضوع تلویحاً از همان ترس و نگرانی‌های فعلی حکایت دارد و چندان به مصوبیت قضائی اقتصادی ندارد و نیز معلوم نیست این مصوبیت قضائی تا کدام لایه اجرایی مؤثر خواهد بود. البته طبیعی است که آیین‌نامه‌هایی برای این شبه‌قانون باید نوشته شود. بعید است که این آیین‌نامه‌ها بتوانند گره کور واگذاری‌های اموال دولتی یا فروش طرح‌های نیمه‌تمام را پاسخ دهد؛ زیرا از یک سو تدوین‌کنندگان پیش‌نویس‌های آیین‌نامه برای دوربودن از هرگونه شبهه، تحفظ‌های لازم محافظ‌کارانه را رعایت می‌کنند و از سویی با توجه به حضور رئیس قوه قضائیه در هیئت سه‌نفره و نماینده ایشان در هیئت هفت‌نفره رسیدگی آیین‌نامه از دیدگاه قضائی به کارشناسان قضائی سپرده خواهد شد و معلوم نیست نهایتاً از پس این رسیدگی‌ها چه نوع آیین‌نامه‌ای تصویب خواهد شد.

ادامه در صفحه ۴

اروپا و آمریکا به دلیل نگرانی از رویارویی ناتو با روسیه از ارسال جنگنده‌های پیشرفته به اوکراین خودداری می‌کنند

غرب در برابر غرب؟

آلمان و آمریکا بر خلاف فرانسه و بریتانیا به طور رسمی اعلام کردند که به اوکراین جنگنده‌های پیشرفته نمی‌دهند

گزارش تیتربک را در صفحه ۵ بخوانید

زیر صفر در خیابان‌های خوی

چند روز از زلزله خوی می‌گذرد و وضعیت امدادرسانی نامناسب است

عکس: علی حامد حق‌دوست، ایرنا

صد هزار تومان فروخته می‌شد، او همچنین می‌گوید که فروشگاه‌های بزرگ خوی تعطیل هستند و ادامه این شرایط می‌تواند به اتمام آذوقه مردم و بحرانی بزرگ‌تر در این شهر تبدیل شود؛ اما مسئله بزرگ‌تر در حال حاضر حفظ جان مردم در برابر سرماست. روزهای خوی هم شرایطی زیر صفر را تجربه می‌کند و دما در شب‌ها عددی ترسناک‌تر از نشان می‌دهد. در این شرایط مردم به چادر مناسب برای حفاظت خود در برابر سرما نیاز دارند. به گفته خبرنگار «شرق» در خوی در حال حاضر مردم دو وضعیت کلی اسکانی در برابر زلزله دارند که برای هر دو به چادر نیاز دارند؛ گروه اول شهروندانی هستند که خانه‌هایشان تخریب شده و به دلیل تخریب نمی‌توانند در خانه بمانند و گروه دوم کسانی هستند که خانه‌هایشان تخریب نشده؛ اما از ترس پس‌لرزه‌ها مجبورند در خیابان بمانند. بعد از زلزله روز شنبه، خوی چند بار دیگر با پس‌لرزه‌هایی بیش از پنج ریشتر لرزیده و این مسئله زندگی زیر سقف خانه‌ها را برای شهروندان سخت کرده است. در سوی مقابل هم نظام توزیع اقلام ضروری از سوی ستاد مدیریت بحران در منطقه قاجعه‌بار است. شهروندان زیادی چادر دریافت نکرده‌اند و توزیع‌های صورت‌گرفته هم اصلاً پاسخ‌گوی نیاز شهروندان نیست. این در حالی است که به گفته این شهروند - خبرنگار حاضر در خوی جمعیت زیادی در روزهای گذشته خوی را ترک کرده‌اند و با وجود اینکه جمع زیادی در شهر زندگی نمی‌کنند؛ اما باز هم چادر و ملزومات ضروری به صورت درستی توزیع نشده است.

این گزارش را در صفحه ۱۰ بخوانید

سامان موحی‌راد؛ چهار روز پس از وقوع زلزله در خوی همچنان امدادرسانی در این شهر با مشکلات و کاستی‌های فراوانی همراه است. روی خبرنگاری‌ها پر از اعداد و ارقامی است که مسئولان هلال احمر، استاندار و فرماندار منطقه اعلام می‌کنند؛ اما تصاویر منتشرشده از خوی نشان می‌دهد که مردم در سرمای زیر صفر این شهر غربی ایران روزگار سختی را سپری می‌کنند. به گونه‌ای که هر لحظه تعلل در خدمت‌رسانی درست به شهروندان گرفتار زلزله می‌تواند با اثرات جبران‌ناپذیری همراه باشد؛ آن هم در شرایطی که روزها و شب‌های خوی دمای زیر صفر درجه را تجربه می‌کند و مردم به دلیل تخریب خانه‌ها یا با ترس از پس‌لرزه‌های خطرناک مجبورند در خیابان‌ها روزگار بگذرانند.

علی محبوبی خبرنگاری است که در خوی زندگی می‌کند. او گزارشی از مشاهدات میدانی‌اش در خوی را برای «شرق» ارسال کرده که به دلیل قطع اینترنت و دسترسی نامناسب به اینترنت در خوی مجبور شد آن را پشت تلفن برای ما بخواند. آقای محبوبی در گزارشش از وضعیت بحرانی اقلام اولیه و ضروری در خوی می‌گوید و اینکه روز گذشته یک بسته نان در فروشگاه‌های خوی در صورت پیداشدن به قیمت

یادداشت

«چراها» و «چگونگی‌های» سیاسی

کورش الماسی

تحلیل امور اجتماعی و سیاسی به‌منظور انتقال دیدگاه‌های اقشار و گروه‌های گوناگون اجتماعی و به‌ویژه کارشناسان و دغدغه‌مندان به ساختار تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر مدیریت کلان است؛ بنابراین موجه است تا پرسش شود هدف و مزیت تولید و عرضه تحلیل در شرایطی که توجه‌ی به انبوه تحلیل‌های (راهکارها و توصیه‌ها) کارشناسانه و دلسوزانه وجود ندارد، چیست؟ آیا خفاست اگر گفته شود تحلیلگران «باید میزان تأثیر تحلیل‌های خود بر ساختارهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری را قطب‌نمایی برای مسیر و کاربردی‌ترکردن تلاش دلسوزانه خود قرار دهند»؟ با توجه به روند نامطلوب و بدون چشم‌انداز روشن امور اجتماعی در همه عرصه‌ها، ضروری است تا دلسوزان و دغدغه‌مندان سلامت و امنیت کشور، «زاویه نگاه» به پدیده‌ها و وقایع سیاسی و اجتماعی و عملکردهای سیاسی را تغییر داده و کاربردی کنند. با توجه به عدم ارتباط میان سازوکارهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری کلان و راهکارها، تحلیل‌ها و توصیه‌های دلسوزانه و کارشناسانه دغدغه‌مندان سلامت و امنیت کشور، برپیراه نخواهد بود اگر گفته شود که درک، تحلیل و تبیین «چگونگی» رفتار، افعال، عملکردها، طرح‌ها و اظهارنظرهای سیاسی، بیشتر از این، هیچ منفعت اجتماعی و ملی ندارد؛ چراکه شرایط عینی اجتماعی به شفاف‌ترین شکل ممکن برای همه شهروندان قابل درک و ارزیابی است. برای هدایت سازوکارهای تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری کلان در مسیر اهداف، منافع و امنیت «ملی»، باید از تبیین و تفسیر «چگونگی‌های» سیاسی عبور کرد. باید به «چرایی» رفتار، اندیشه‌ها، عملکردها و طرح‌های سیاسی پرداخته شود. برای مثال، تبیین و تحلیل» ناکارآمدی روابط خارج،

ادامه در صفحه ۴

موج گسترده خروج نیروی انسانی و صاحبان مشاغل موجب نگرانی کارشناسان شده است

هجرت برای کار

نگاهی به تازه‌ترین مواضع رئیس سازمان انرژی اتمی و بازخوانی فضای حاکم بر مناسبات برجامی

ایستادگی در برابر تقابل جدی ترمی شود؟

جای خالی چهره مردمی در زلزله خوی

علی دایی را صدا بزنید

واکنش بانک مرکزی به گزارش «شرق»

یادداشت

چرا انسان‌ها شورش می‌کنند؟*

علی ربیعی

پیش از این در یادداشت‌هایم از تحولات ارزشی به‌عنوان عاملی برای تغییرخواهی و فقدان سیاست‌های مناسب اجتماعی و فرهنگی متناسب با این تغییرات و زمینه‌ساز شدن این تغییرخواهی در بحران‌های اجتماعی به‌ویژه ناآرامی‌های خیابان‌های پاییزی نوشته بودم. در صورت نبود پاسخ متناسب در قالب سیاست‌گذاری‌ها، به تغییرخواهی فرهنگی و اجتماعی رخ‌ده در جامعه، در اوایل نوعی تضاد و سپس ستیز بین جامعه و ساخت حکمرانی ایجاد می‌شود و به مرور از نارضایتی اجتماعی و جدال سبک زندگی و تغییرخواهی رفتاری به سمت تعارض سیاسی و شالوده‌شکناهی پیش خواهد رفت. بر همین اساس سیستم‌های هوشمند از سیاسی و امنیتی شدن ساحت فرهنگ و حوزه اجتماعی به‌شدت می‌پرهیزند. در خبرگزاری دولتی ایرنا مصاحبه‌ای از آقای دکتر مهدی رفیعی مهابادی، مدیرعامل ایسا خواندم. این مصاحبه که در نهم مهرماه ۱۴۰۱ منتشر شده، مبتنی بر یافته‌های علمی و منبج از نظرسنجی‌ها است. اتفاقاً تاریخ این مصاحبه نشان می‌دهد برخلاف سیاست‌گذاران و دولت‌ها که از رخ‌دادن ناآرامی‌ها غافلگیر می‌شوند، علوم اجتماعی وقوع چنین پدیده‌ای را پیش‌بینی کرده بود.

ادامه در صفحه ۵

کتاب عصر حرکت
مؤسسه فرهنگی هنری جام سبز
پای پیش خرید کتاب سرسید شرق و درج آگهی، با موسسه فرهنگی هنری جام سبز، تماس بگیرید.
۰۲۴۷ - ۸۸۸۸ - ۰۱۷۳ - ۸۸۸۸۸۸۸۰۰ (۰۲۱)